

DOMOVINA

Uredništvo

je na Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovoljno fran-
kirati, nikoli pa se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak ponedeljek, sredo in petek ter vsa za
Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krona. Za Ameriko
in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron,
pol leta 8 kron 50 vln. Naložnina se polija upravitelstvu, plačuje se vsakrj.

Za inzerate

se plačuje od vsake peti vrste po 20 vinarjev za vsak
krat: za večje inzerate in množično inzeriranje
razen popust.

Mesečna priloga „Slovenski Tehnik“.

Nekaj k poglavju o slovenski industriji.

Kako malo se danes na Slovenskem še resno misli na večjo narodno industrijo, je res neverjetno. Glavni vzrok tisti pač v tem, da še ni bilo moč, kateri bi si bili upali seči z vso energijo na to važno in ob enem tako hvalno polje. Sproži se pač kak taka misel, a na to misel pa se zopet misli in misli tako dolgo, da nam konečno zopet prehitijo tujci in zabijejo nov kol v naše mесо, naši narodni misli sovražne ideje dobe v vsakem takim slučaju novo, vseskozi novo postojanko. Naša počasnost in neodvisnost je torej kriva pred vsem; podpira patoslabo našo lastnost v prvi vrsti nezadostni narodni, nezadostni študij za narodovo moč in zavestransko okrepljenje narodove moči, v drugi vrsti pa preozko obzorje vladajočih elementov.

Da nimamo kapitala je jalov izgovor. Imamo že precej značnega kapitala, razmeroma veličanske svote pa so skrite po raznih narodnih denarnih zavodih. Posebno slednji kapital je popolnoma mrtev izvenki nekaj prav majhnih slučajev, tako one, ko se po Zgoranjem Štajerskem s pomočjo slovenskih denarnih zavodov kupujala velika gozdna posestva, od česar pa narod v narodnem oziru najbrže ne bo imel ničesar, ali k večjemu — to, da se sedanji mrtni narodni kapital pomnoži še za par odstotkov. Dejstvo samo na sebi pa, da se je moglo že milijone in milijone vreči v zgorajkajzarska posestva, nam na drugi strani zopet dokazuje, da se dobi denar na Slovenskem in da je naš kapital že precej znaten.

Četudi važnega vprašanja o industriji ne razmotiramo zgolj z narodnega stališča, moramo vendar brez vse debate biti takoj pri zaključku, da je to ona točka, katera pride danes pri poglavju o ojačanju financ pri vseh prosvitljenih, modernih narodih v prvi vrsti v poštev. Industrija je danes oni važni faktor, kučer se naloži kapital najplodnosejše in koder se tudi kapital dela. Ako pa to vprašanje premostrujemo z našega narodnega stališča, pa smo istotako hitro pri zaključku, da je politična moč vkljub najrazličnejšim družbenim naukom še vedno v najtesnejši zvezi s kapitalom, torej z onim kar dela, vzdržuje in množi kapital. Nemec, ki prinaša v slovenske kraje različna podjetja, pride — ako ne tiče za njim direktno kak nemška napadala društva — pač le

že željo, da obogati. A kakor hitro po-
že v naš narodnostni boj ter se po-
tavi proti nam, kako velik je vsako-
krat njegov političen vpliv! Z eno to-
vrno nam ubije kar po več občin!

Ze ta okolnost, da prihaja vedno
več tujenarodnih podjetnikov v naše
kraje, nam živo priča, da so tla za
industrijalna podjetja na Slovenskem
vseskozi prav ugodna. In menda smo
vsaj o tem tudi še sami vsi brez iz-
jeme prepričani? Saj — hvala Bogu!
— že vemo, da imamo na Slovenskem
n. pr. celo vrsto izvrstnih vodnih sil,
katere bi bile prav primerne, da se
jih izrabia za industrijalna podjetja.
Osobito se je otvoril ob novi karavanski
železnici kar nekak vhod v objavlje-
ljeno deželo, kajti pogoji narave so
tam dani za najrazličnejša gospodarska
podjetja. Pa tudi povod drugod po
Slovenskem se še najdeje prostori,
kođer bo prej ali slej stala tovarna,
če ne slovenska, pa — nemška, an-
gleška itd.

Ali bi se kazalo, da ne s pomočjo
vsega slovenskega kapitala ustanovi
nekaka močna narodna industrijalna
družba? Naj se o tem premišljuje,
mislj pa se naj pri tem takoj tudi že
na slovenske tehnike. Ravno v sedan-
njem času imamo tukaj prav izvrstnih,
nadopolnih moči. Pazite, da ne bode
prisiljeni iti na tujje ali v tuje sloven-
ske službe! Poskrbite pa tudi, ako
se vam je za nasvetovano organizacijo
narodnega industrijalnega podjetništva,
da omogočite tem tehnikom še o prav-
nem času obisk raznih svetovnih teh-
ničnih inštitutov in akademij! N.

Svetovno-politični pregled.

Domače dežele.

Štajerski deželni zbor se je sešel
na daljše zasedanje. Poročilo o prvi
seji prinašamo na drugem mestu.

Volilno gibanje se je tudi v slo-
venskih krajih pričelo. Proti kandidaturi
prof. Robiča, katera je bila na shodu
v Orehovi vasi proglašena, se je odlo-
čno vprli „Slov. Gospodar“ in sedaj
tudi „Slovenec“, oba pa v imenu
„Knežeke zveze“. „Slovenec“ pravi —
in v tem oziru ima čisto prav — da
ima prof. Robič kot deželni odbornik v
Gračan dela dovolj ter da mu ne pre-
ostaja ne časa ne moči za državni
zbor. — Res je to, Slovenci imamo
etnega samega deželnega odbornika, ka-
teri bi imel v deželnem odboru, dežel-
nem zboru in v Gračan sploh toliko
dela, da bi ga največja delovna
moč in največja usadarnost komaj
zmagovala. Skrajni čas bi že bil, da bi
se temu mestu posvetila ona pozornost,
katero v resnici zasluži. Delitev dela
in izbiranje delavnih moči je polovica

dobre politike. Na to se pa pri nas
premalo ali prav nič ne misli.

Na Notranjskem je volilni boj že
popolnoma razvit. Minolo nedeljo je bil
v Ilir. Bistrici shod liberalnega „Slov.
društva“. Shoda se je udeležilo na No-
tranjskem ustanovljena „Neodvisna
kmetaka stranka“. Kandidatom je po-
stavljen veleposesnik Josip Dekleva iz
Postojne. Istočasno je zborovala kleri-
kalna stranka v Trnovem ter proglašala
za isti volilni okraj kandidatom dr. Ig.
Žitnika.

Tržaški deželni zbor je v svoji
prvi seji dne 25. t. m. pričel generalno
debatu o prenosov volilnega reda za
mestni in deželni zbor tržaški. V imenu
Slovenec sta dr. Slavik in dr. Rybaf
odločno protestirala proti predlogovi
reformi, katera je za Slovence abso-
lutno nesprejemljiva, ker jim hoče
ugrabit vse mandate. Pred začetkom
debate je bila prečitana spomenica so-
cialno demokratične stranke, katera
zahteva uvedbo splošne in enake vo-
lilne pravice za mestni in deželni zbor.

V Schwazu na Tirolskem je go-
voril dr. Erlar na volilnem shodu ter
zagovarjal združitv vseh naprednih
nemških strank v mogočen blok. Kar
se tiče zveze naprednega bloka s kleri-
kalcem, je dejal, da bi to bilo pač že-
leti in da si bodo prizadevali doseči,
kar je mogoče. „Vse nadaljnje pa je
odvisno od klerikalcev samih. Ako
bodo v prihodnosti v resnici
v stanu tudi oni s svoje strani
postaviti narodno korist v
opredelje, potem bode pač mogoče
najti način, ki bi omogočil zvezo z
njimi ter bi hkratu obvaroval vsa stran-
karska nasprotja.“

Kračanski socijalci razvijajo živo
agitacijo po vseh avstrijskih kronovi-
nah, postavili so od sedaj že 120 kan-
didatov ter sanjajo o tem, da bi si
prilobili v bodočem parlamentu ono
stališče, oni ugled in moč, katero ima
v nemškem parlamentu Centrum. Tudi
v Koleyva na Kranjskem so postavili
svotnega kandidata ter bodo tudi v
Trstja začeli agitacijo. Da jim poljejo
pri tem naši klerikalci na roko, se samo
po sebi uumeje.

O samostalnem ogrskem carinskem
tarifu je prinesel „Pester Lloyd“ nar-
avnost uničujočo kritiko. Pravi: „No-
ben resni narodnogospodarski politik
se ne more mottiti v tem, da je ogrski
samostojni carinski tarif brez vsake
vrednosti, in da pred vsem ne zasluži
imena ogrskega tarifa. Ogrski carinski
tarif s tako visokimi carinami na tek-
stilne in industrijalne izdelke je že sam
na sebi nekak nemogočega, ker ne more
brantiti in čuvati našega gospodarstva.
Pa če bi tudi po tej strani odgovarjal
našim interesom, nima svrhe, ker je
doigral svojo ulogo že predno je stopil

v življenje po zakonitem potrjenju.
Sistem mednarodnih trgovskih pogodb
je bil uveden že pred ogrskim carin-
skim tarifom ter bi se tako in tako ne
dale njegova načela uporabiti. Tam pa,
kjer se bile njegova uporaba še mo-
goča — v pogodbah z balkanskimi dr-
žavami je pa bai ogrski carinski tarif
skoro neprekorajna ovira za sklenitev
trgovinskih pogodb s temi državami
Mesto, da bi to pomislili, pustimo, da
nam sosedje napolnijo glavo s tem, da
ima ta carinski tarif za nas Bog ve
kako ceno. Vedemo se kakor politični
otroci ter padamo kot žrtve hladnih
računarjev.

Hrvatski sabor je poslal konferenci
dalmatinskih škofov v Zadar ta-le tele-
gram: Sabor kraljevine Hrvatske obrača
se s soglasnim sklepom na dalmatinske
škofe s prošnjo, naj se kar najodloč-
neje potegnejo za obrambo glagolice,
svetinj in pravice naroda hrvatoga. Na
vseščilnih v Zagrebu je zborovalo
dijakstvo ter sprejelo več resolucij; v
eni zahteva, naj se Hrvatsje ločijo od
Rima, kateri jim ne priznava narodnih
prav in cerkvi, v drugi zahteva pa,
naj sabor prečrta v deželnem proračunu
vse postavke za katoliško cerkv.

Vnanje države.

— Rusija. Konečni uspeh volitev
v novo duno še ni znan; vendar je
gotovo, da bodo opozicijsalne stranke
imele večino. To je odgovor volitev
Stolpinski vlad, katera je prvo duno
razpustila. Kako bodo razmerje me-
novo duno in staro vlado, ni težko
uganiti. Govori se, da bode car pomi-
lostil vse one poslance, kateri so po-
pisali po razpustu prve dune znani
vzborski manifest.

— Srbija. V skupštini je bila
po dolgi in živahni debati sprejeta trgo-
vinska pogodba s Francijo. Opozicija
je ob tej priliki napadala vlado, da
si ni prizadela skleniti najprej z Avstro-
Ogrsko trgovinsko pogodbo, potem šele
z drugimi državami. Očitno se je
srbski vladi, da je že lansko leto
vvela minimalni carinski tarif, kar bi
bilo gotovo olajšalo nadaljna poga-
janja. Finančni minister Pača je od-
govoril na ta očitanja, da se je srbska
vlada vedla v tem vprašanju popolnoma
korektno in ljuljno, dočim se postop-
panje Avstrijsko-Ogrsko ne more sma-
trati prijaznim. Carinski boj traje že
celo leto, Srbija stoji še moško po
koncu ter si je v tem boju pridobila
simpatije cele Evrope; Avstro-Ogrski
se pa do danes še ni posrečilo skleniti
trgovinske pogodbe z drugimi balkan-
skimi državami. Srbska vlada bo tudi
v bodoče storila vse mogoče, da to
vprašanje reši, kakor to zahtevajo ko-
risti srbskega naroda in neodvisnost
srbske države.

1. l. ob 7. uri zvečer v društvenih prostorih V. redni občni zbor. Prijatelj društva dobro došli.

Iz stajerskega deželnega zbora. V pondeljki seji je naznanil dež glavar, da je cesar zopet sklical dež zbor in je pozdravil navzoče poslanca. Med došlimi vlogami nas zanimajo med poročili dež odbora sledeče stvari: poročilo dež odbora glede splošnega štaj. učiteljskega pokojninskega zaklada, prošnji mestnih občin Maribora in Ptujja za oprostitev občinskih določil pri davkih na nove stavbe, prošnja mestne občine Brezice za podporo v svrhu kanalizacije, prošnja občevan v Spodnji Kostivnici, da se ločijo od kostivniške občine in se osnuje za nje lastna občina (tudi se nam, da tiči za tem nekaj tamošnjih nemšturjarjev?), prošnja za ločitev jurklosterske in leheanske občine, prošnja za izpremenitev pogojev v dosednjem meščanskim pravici v Ptujju, prošnja občine Planina za podporo v svrhu vodovoda. — Nadalje predlog pod. Robiča za izpremenitev volilnega reda v deželni zbor in predlog istega poslanca, naj se premostijo vse ljudske kole iz tretjega v drugi plačilni razred. — Neveljavnim se proglasi volitev dež. poslanca Emila Kurza v mestnem volilnem okraju juženskerkem. — Dež. odbor Link odgovarja na interpelacijo poslanca Jankoviča in drugov radi železnice Rogatec-Brezice, da po dež. odbor podpiral to zadevo, ako dade interesi izvršiti pripravljiva dela na svoje stroške; v slučaju pa, da bi država prav znatno ne podpirala stavbe te nove železnice, pa je ne bo stavila dežela na noben način. — Poslanca Resel in Schacherl predlagata, da se naj odpravijo virilni glasovi in veleposelstniški mandati kot največji oviri do splošne in enake volilne pravice v deželni zbor. Prosti mandati pa se naj razdelijo na splošno kurijo.

6. seja se je vršila dne 26. avgusta ob 10. uri dopoldne in je trajala poldrugo uro. Razna poročila se izročijo odedkom. Slede volitve treh odedkov; izmed Slovencev so voljeni: dr. Jančič v 1. in 2. odedku (steje 9 članov), Kočvar v petičijski odedku (steje 6 članov), dr. Jartela in Rož v deželno-kulturni odedku (steje 12 članov).

Med interpelacijami in novimi predlogi je omeniti predlog poslanca Krenna in tovarišev za spremembo § 9. v zakonu o okrajnih zastopih. V predlogu se zahteva, da se naj pri volitvah v okrajne zastope razdeli številni mandatov po davčni sili posameznih volilnih skupin. — Prihodnja seja dne 27. avgusta ob 10. uri dopoldne.

Kranjsko.

— **Škvali perel v Ljubljani.** Belgrajsko pevsko društvo, katerega dirigent je slovit srbski komponist St. Mokranjac, se odpravlja sedaj v Ljubljano, da tam koncertira. Koncert bi se moral vršiti že lani, a je bil preložen.

— **Vojaška smodnišnica pri Ljubljani.** Nedavno je sklenil občinski svet v Ljubljani znova prositi vojaške oblasti, naj se premostijo ljubljanska smodnišnica v varnejši kraj. Prošnja mestne občine se je pridružil tudi kranjski deželni odbor. Kakor je pokazala lanska eksplozija, je smodnišnica zelo nevarna za Ljubljano in vso okolico in tudi brani razvijanje mesta po ljubljanskem polju.

— **Dopolnilne volitve za občinski svet** bodo v Ljubljani 15. 17. in 19. aprila.

— **Nesreča.** Dne 18. t. m. so se spsilni konji litvinskih posestnikov Andreju Zupančiču, ko je vozil vino s kolodvora. Zupančič je prišel pod kolesa in je nevarno ranjen na desnem delu života in desni roki.

Koroško.

Slovensko narodno-radikalno dijaštvo priredi boja v prihodnjih velikih političnih svojih list. sestaneč na Koroskem v Ziljski dolini. Kakor slišimo, priredijo tudi katoliško-narodni dijaški sestaneč v tužnem Koroskem in otvorijo veliko ljudsko knjižnico. Še liberalno-narodni dijaški bi naj obiskali v prihodnjih velikih političnih svoje koroške brate! To bi bilo prav, da bi se sešli vsi tam, kjer je največ dela! Slov. akad. ferjalno društvo „Gorotan“ bo seveda, kakor vselej, sodelovalo pri teh prireditvah.

— **Štrajk delavcev koroške industrijske družbe** na Bajdih pri Borovnjah je končan. Večina delavcev je zopet šla na delo. Dosegli menda niso nič. Pravi, da so bili delavci premalo organizirani. Proti Riegerju ostro pišejo socialdemokratski listi. Nekaj delavcev je raje šlo v tajno, kakor da bi služili za slabo plačo koroškim nemikim kapitalistom.

— **Nova kandidatura.** Pravijo, da bo kandidiral namesto „prerjaja“ Seifritza g. Jožef Krasnik, p. č. Kotičev Pepček v Svetni vasi in „soda-bosarfabrikant“ v državni zbor. Hud boj bo, ker je Kotičev Pepček kot izdelovatelj soda-vozne serveda abntinent, Seifritz pa je temu nasproten, ker ima tovarno za pivo. Torej bo v nemiki stranki razpor.

— **Iz Beljaka se nam poroča:** Tukaj se je osnovl odedek za narodna koroških Slovencev, ki so ga osnovali mladi rodojubi, kand. prof. dr. Mihajlo Rostohar in stud. med. Slavko Slamnik. Izdati mislijo knjigo o koroških Slovencih, katero željno pričakujemo. Posebno bi temu pripravili Slovence v Ziljski dolini, kjer kjer bodo našli mnogo zanimivosti.

— **Celovec.** Slovenske posejilnice, katere prirejajo, sedaj svoje letne občne zbornice, opozarjamo, naj se spominjajo pri razdelitvi čistega dobička tudi „podpornega društva za slov. dijaške koroške“.

— **V Beljaku se je volilni vihar** med nemiko ljudsko in vsenemiko stranko pomiril. Govori se, da bo umaknil kandidat nemike ljud. stranke odvetnik dr. Aichelberg svojo kandidaturu v prilog vsenemiki stranki, katera kandidira c. kr. gimn. profesorja dr. Janeza Angerer-ja. Vsenemiki stranka si misli, torej vendar skoraj gotovo priboriti beljaški mandat. Pri tem ji bo seveda socialno demokratski kandidat Riese „štrene“ megal.

— **V Borovnjah** obstoja nemiko veteransko društvo. Člani tega društva so večinoma nemiko-nacionalni, nekateri med njimi pa so odločni pristaši socialdemokratske stranke. Gospod urednik! Zdej pa si lahko mislite, kakšni socialdemokratje so to! Na eni strani sdrbajajo po voljačini, na drugi strani pa se jim vendarle dopade uniforma, katero tako radi nosijo, akoravno so že stari „krampji“.

— **Iz poštnih službe.** Prestavljen je g. Rasto Krolnik, c. kr. pošni uradnik, iz Celovca v Beljak.

Druge slovanske dežele.

— **Preganjanje poznanjskih Poljakov.** Jako originalno sredstvo so iznali praksi hakatisti, da starejše bojkot poljskih otrok. „Poener Tag-

blatt“ poroča, da so profesorji na gimnaziji v Nakeln izključili tri poljske gimnazijce, ker so njihovi očetje zagovarjali šolski bojkot. „Dziennik Poznanski“ poroča, da nameravajo šolske oblasti izključiti iz gimnazij vse tiste učence, katerih mlajši bratje in sestere se udeležujejo šolskega bojkota. Na podlagi tega odloka so izključili enega poljskega gimnazijca iz gimnazije v Deutsch-Eylan v zahodni Prusiji.

— **Rim in glagolice.** Priobčili smo že zadnje stroge papeževse naredbe proti rabi glagolice v hrvaških katoliških cerkvah v Primorju. Kakor se je sedaj zvedlo, so se izdale iste naredbe v popolnem soglasju z našo diplomacijo. Hrvatski škofi bodo ipeli radi njih v Zadru sestanek. Da tiči za temi naredbami mnogo italijanskega političnega intrigantstva, to potrjuje veliko radovanje primorskih in dalmatinskih italijanšev.

— **Svoboda tiska v Bosni.** Zakon o svobodi tiska za Bosno in Hercegovino je cesar že odobril. Med tem pa vlada pripravlja to tiskovno „svobodo“ s tem, da je prepovedala vsem uradnikom sodelovati v listih izven Bosne, ako niso vladi predložili svojih stvari v cenzuro. Ta prepoved se ne tiče samo političnih člankov ampak tudi vseh znanstveni in leposlovnih spisov in dopisov. Pa še pomislivalo gledamo v Avstriji na rusko birokracijo.

— **Napad na Jurija Krstića,** nezakonskega sina kralja Milana, je bil po poročilih „Trgov. Glasnika“ velika mistifikacija evropskega časopisa, ki je iz navadnega političnega pretepa sklepal na bogve kake skrivnostne zarote zoper življenje mladega „junaka“ kakor rahlo ironično Krstića nazivlje „T. G.“ Razume se, da je časopisje smililo kralja Petra zaradi imenovane „zarote“.

Pivovarna Laški trg

— **aspiranta za knjigovodstvo**

aspiranta za knjigovodstvo

Prednost imajo ti, ki so že bili v kakem industrijalnem podjetju. Plača po dogovoru.

JOSIP MATIČ v CELJU
preporuča vrhni dan vrhne kvasne
havo iz Prve ljubljanske velike žgalske havo, Karla Planinčiča
Izročena habrovec, najboljši aroma, hrupnega okusa. Podoben izdelku.

VIZITKE
priporoča
Zvezna tiskarna
Poskusite in priporočite izdelke
Vydrove tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnih zastoj.

Steckenpferd lilijino milo
No. 1 od Bergmann & dr. Draždani in Detin na Labi (Čahka) 97
je in ostane po priznanju, katere dobivamo dan za dnevno, najboljšje odpravilo mlit proti pogam na licu in v doozgo očesa, mehko kute in zdravro havo na obrazu. Komad po 80 v je dobili po vrh lektarnah, drogerijah, trgovinah v čilarni in milon ter pri boteljah.

Parje žeskih gadi po izsvetlohi cenah, par po 3 kroze je za dobili pri P. Kostelj v Celju.

Za večjo trgovino s mehanim blagom sprejemem
trgovskega pomočnika,

ki je vajetne prost. spreten prodajalec, pod ugodnimi pogoji. 1013
Leop. Lavš, Tržič, (Gorenjsko).

Ivan Videnšek
gostilničar „pri Grahur“
Nova cesta Gaberje

sljodno priporoča slav. občinstvu svojo dobro urejeno gostilno, kjer se toči prijetno konjako vino, laborno marčno pivo, ter ima ob vsakem času za razpolago kuhinjo in meso kuhinj.

Vestna potrežba. o Zmerne cene.

Trgovski pomočnik
več slovenskega in nemškega jezika dobro izurjen v trgovini mehanega blaga vajetne prost in
učeneo
z dobrimi šolskimi spričevali se sprejme takoj pri tvrdki

Slavinec & Šeleker
(96) Šmarina pri Ljubi, Kranjska. 2-9

Električni žepni svetilnik
Najboljši izdelok: 3 delna baterija, 4 v, volt stavo 250 K, a reduktorjem 250 K. Pališje proti poravnanju 100
R. WESS, Dunaj XIV/3
Schubertstrasse 2/3